

MATEMATIKA FANINI O'QITISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR

O'ktamov Azizjon Ozod o'g'li

*Jizzax viloyati Sharof Rashidov tumani,
1- son Texnikumi matematika fani o'qituvchisi*

Annotatsiya: *Mazkur maqolada matematika fanini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning ahamiyati, ularning turlari va amaliy qo'llanilish usullari yoritilgan. Shuningdek, interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari hamda innovatsion yondashuvlarning o'quvchilarning bilim olish jarayoniga ta'siri tahlil qilingan. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar matematika darslarining samaradorligini oshirish, o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirish va ularni faol ta'lim jarayoniga jalb etishda muhim vosita hisoblanadi.*

Kalit so'zlar: *Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, matematika ta'limi, interfaol metodlar, innovatsiya, axborot texnologiyalari, ta'lim samaradorligi, didaktik yondashuv, o'qitish metodikasi.*

KIRISH

Bugungi kunda ta'lim tizimida tub islohotlar amalga oshirilmoqda. Ayniqsa, matematika fanini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etmoqda. An'anaviy o'qitish usullari o'rnini asta-sekin interfaol, o'quvchiga yo'naltirilgan yondashuvlar egallamoqda.

Matematika — bu mantiqiy fikrlashni rivojlantiruvchi fan bo'lib, uni samarali o'qitish uchun o'quvchilarning faolligini oshirish zarur. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar aynan shu vazifani bajarishga xizmat qiladi. Ular o'quvchilarning bilimni mustaqil egallashiga, muammoli vaziyatlarni hal qilishga va ijodiy fikrlashga undaydi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar tushunchasi

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar — bu ta'lim jarayonini samarali tashkil etish, boshqarish va natijadorligini oshirishga qaratilgan metodlar, vositalar va yondashuvlar majmuasidir. Ular quyidagi xususiyatlarga ega:

- o'quvchiga yo'naltirilganlik;
- natijaga qaratilganlik;
- interfaollik;
- tizimlilik va bosqichma-bosqichlik;
- innovatsionlik.

Matematika darslarida qo'llaniladigan zamonaviy metodlar

1. Interfaol metodlar

Interfaol metodlar o'quvchilarning dars jarayonida faol ishtirok etishini ta'minlaydi. Bunday metodlarga quyidagilar kiradi:

- “Aqliy hujum” (brainstorming);

- “Klaster” usuli;
- “Insert” texnologiyasi;
- “Baliq skeleti” (Fishbone) usuli;
- “Debat” va munozaralar.

Bu metodlar o’quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantiradi va darsni qiziqarli qiladi.

2. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT)

Zamonaviy matematika darslarini AKT vositalarisiz tasavvur qilib bo’lmaydi. Quyidagilar keng qo’llaniladi:

- multimediali taqdimotlar;
- interaktiv doskalar;
- matematik dasturlar (GeoGebra, Desmos);
- onlayn test va platformalar.

AKT yordamida murakkab matematik tushunchalarni vizual tarzda tushuntirish imkoniyati oshadi.

3. Muammoli ta’lim texnologiyasi

Bu usulda o’qituvchi o’quvchilarga tayyor bilim bermaydi, balki muammo qo’yadi. O’quvchilar esa mustaqil ravishda yechim izlaydi. Bu esa:

- mantiqiy fikrlashni rivojlantiradi;
- tahlil qilish ko’nikmasini oshiradi;
- bilimni chuqur o’zlashtirishga yordam beradi.

4. Modulli o’qitish texnologiyasi

Modulli o’qitish jarayonida o’quv materiali alohida modullarga bo’linadi. Har bir modul ma’lum maqsadga yo’naltirilgan bo’ladi. Bu usul:

- o’quv jarayonini tizimlashtiradi;
- individual yondashuvni ta’minlaydi;
- o’quvchining o’zlashtirish darajasini oshiradi.

5. Differensial va individual yondashuv

Har bir o’quvchining bilim darajasi turlicha bo’lganligi sababli, dars jarayonida differensial yondashuv muhim hisoblanadi. Bu orqali:

- kuchli o’quvchilar uchun murakkab topshiriqlar;
- qiyin o’zlashtirayotgan o’quvchilar uchun soddalashtirilgan vazifalar beriladi.

Zamonaviy texnologiyalarning afzalliklari

Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo’llash quyidagi ijobiy natijalarni beradi:

- o’quvchilarning darsga qiziqishi ortadi;
- bilimni o’zlashtirish darajasi oshadi;
- mustaqil fikrlash shakllanadi;
- ijodiy yondashuv rivojlanadi;
- ta’lim samaradorligi ortadi.

XULOSA

Matematika fanini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish bugungi kun talabi hisoblanadi. Ushbu texnologiyalar o'quvchilarning bilim olish jarayonini faollashtiradi, ularning mantiqiy va ijodiy fikrlashini rivojlantiradi. Interfaol metodlar, axborot texnologiyalari va innovatsion yondashuvlar yordamida matematika darslari yanada samarali va qiziqarli tashkil etilishi mumkin.

Shu bois, har bir o'qituvchi zamonaviy pedagogik texnologiyalarni puxta egallashi va ularni amaliyotda samarali qo'llashi zarur. Bu esa ta'lim sifatini oshirishga va raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. Toshkent.
2. Tolipov O', Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar asoslari. Toshkent.
3. Sayidahmedov N. Pedagogik mahorat va innovatsiyalar. Toshkent.
4. Ishmuhammedov R. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. Toshkent.
5. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi. Matematika o'qitish metodikasi.
6. Azizxo'jayev N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat.
7. Xoliqov A. Zamonaviy ta'lim texnologiyalari.